

LibreOffice
The Document Foundation

Handleiding voor beginners

Hoofdstuk 0

Voorwoord

Documentatie voor LibreOffice is beschikbaar op
www.nl.libreoffice.org/ondersteuning/documentatie/
en www.odfauthors.org/libreoffice/nederlands

Auteursrechten

Dit document is onder auteursrecht © 2018 door het LibreOffice Documentatie Team. De medewerkers vindt u hieronder. U mag het verspreiden en/of aanpassen met inachtneming van de condities van GNU General Public License (<http://www.gnu.org/licenses/gpl.html>), versie 3 of hoger of de Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), versie 4 of hoger.

Alle handelsmerken in deze gids zijn eigendom van de rechtmatige eigenaars.

Medewerkers

Dit boek is aangepast en bijgewerkt vanuit de Handleiding voor beginners van OpenOffice.org 3.3.

Aan deze versie

Andrew Jensen
Dan Lewis
Jorge Rodriguez
Valerii Goncharuk

Amanda Labby
Dave Barton
Olivier Hallot

Cathy Crumbley
Jean Hollis Weber
Paul Figueiredo

Aan eerdere versies

Agnes Belzunce
Alexander Noël Dunne
Barbara M. Tobias
Claire Wood
Dave Koelmeyer
Hazel Russman
Janet M. Swisher
Jeremy Cartwright
Joe Sellman
Kevin O'Brien
Linda Worthington
Martin Saffron
Michele Zarri
Olivier Hallot
Peter Schofield
Richard Barnes
Robert Scott
Spencer E. Harpe
Thomas Astleitner

Alan Madden
Andrew Jensen
Carol Roberts
Dan Lewis
David Michel
Iain Roberts
Jean Hollis Weber
JiHui Choi
John A Smith
Laurent Duperval
Magnus Adielsson
Michael Kotsarinis
Miklos Vajna
Peter Hillier-Brook
Rachel Kartch
Richard Detwiler
Ron Faile Jr.
Stefan A. Keel
TJ Frazier

Alex Thurgood
Andrew Pitonyak
Chris Bonde
Daniel Carrera
Gary Schnabl
Ian Laurensen
Jared Kobos
Jim Taylor
John Kane
Leo Moons
Martin Fox
Michel Piquier
Nicole Cairns
Peter Kupfer
Regina Henschel
Richard Holt
Simon Quigley
Steve Schwettman
Valerii Goncharuk

Reacties

Opmerkingen en suggesties kunnen aan de oorspronkelijke auteurs van de Engelstalige handleiding via de mailinglijst van het documentatieteam (documentation@global.libreoffice.org) gezonden worden.

Opmerking

Alles wat u naar de mailinglijst stuurt, inclusief uw e-mailadres en andere persoonlijke informatie die in het bericht staat, wordt openbaar gearchiveerd en kan niet verwijderd worden.

Heeft u op- of aanmerkingen over de Nederlandstalige vertalingen dan kunt u terecht op de mailinglijst: discuss@nl.libreoffice.org

Inschrijven kan via een miltje aan discuss+subscribe@nl.libreoffice.org

Vertaling

Henk van der Burg

Kees Kriek

Publicatiedatum en softwareversie

Gepubliceerd augustus 2018. Gebaseerd op LibreOffice 6.1.

Vertaald november 2018

Opmerking

Tijdens het maken van dit hoofdstuk worden de LibreOffice dialoogvensters en de pictogrammen *Klein – Karasa Jaga* gebruikt. De pictogrammen kunnen eenvoudig aangepast worden via **Extra > Opties > LibreOffice > Beeld** en dan uw keuze maken bij *Pictogramgrootte (3x)* en *Pictogramstijl*.

Wilt u de LibreOffice dialoogvensters gebruiken in plaats van die van het besturingssysteem, ga naar **Extra > Opties > LibreOffice > Geavanceerd** en klik op de knop **Expert configuratie**. Dubbelklik in het dialoogvenster **Expert configuratie** op **org.openoffice.Office.Common**. Dubbelklik vervolgens op **Misc** en selecteer de *Eigenschap UseSystemFileDialog* en dubbelklik op deze regel. Daarmee wijzigt u de optie true in false.

Waarschuwing

In het dialoogvenster **Expert configuratie** kunt u configuratievoorkeuren openen, bewerken en opslaan, waardoor het gebruikersprofiel van LibreOffice onstabiel, inconsistent of zelfs onbruikbaar kan worden.

Opmerking voor gebruikers van Mac

Sommige toetsaanslagen en menu-items zijn anders op een Mac dan die in Windows en Linux. De tabel hieronder geeft enkele algemene vervangingen voor de instructies in dit hoofdstuk. Voor een meer gedetailleerde lijst, bekijk de Help van deze toepassing.

<i>Windows/Linux</i>	<i>Equivalent voor Mac</i>	<i>Effect</i>
Menuselectie Extra > Opties	LibreOffice > Voorkeuren	Toegang tot instellingsopties
<i>Klik met rechts</i>	<i>Control+klik</i>	Contextmenu openen
<i>Ctrl (Control)</i>	⌘ (Command)	Gebruikt met andere toetsen
<i>F5</i>	<i>Shift+⌘+F5</i>	De Navigator openen
<i>F11</i>	⌘ +T	Het paneel Opmaakprofielen openen

Inhoud

Auteursrechten.....	iii
Medewerkers.....	iii
Aan deze versie.....	iii
Aan eerdere versies.....	iii
Reacties.....	iii
Vertaling.....	iv
Opmerking voor gebruikers van Mac.....	vi
Voor wie is deze handleiding bestemd?.....	8
Wat vindt u in deze handleiding?.....	8
Waar kunt u meer hulp krijgen?.....	8
Helpsysteem.....	8
Gratis online ondersteuning.....	10
Betalende ondersteuning en opleiding.....	10
Wat u ziet, kan anders zijn.....	10
Afbeeldingen.....	10
Pictogrammen.....	11
Hoe heet alles?.....	11
Veelgestelde vragen.....	12
Wat is nieuw in LibreOffice 6.0?.....	13

Voor wie is deze handleiding bestemd?

Iedereen, die snel overweg wil kunnen met LibreOffice, zal deze *Handleiding voor Beginners* een waardevolle bron van informatie vinden. Het maakt niet uit of u nog niet vertrouwd met kantoorsoftware of dan u reeds gebruiker bent van een ander kantoorpakket.

Wat vindt u in deze handleiding?

Dit boek geeft u een introductie in de belangrijkste onderdelen van LibreOffice:

- Writer (tekstverwerker)
- Calc (rekenblad)
- Impress (presentaties)
- Draw (vector grafieken)
- Base (database)
- Math (bewerken van formules)

Deze handleiding beschrijft ook een aantal functies die van toepassing zijn op alle onderdelen, zoals het installeren en aanpassen aan eigen voorkeuren, opmaakprofielen en sjablonen, opnemen van macro's en afdrukken. Voor meer details kunt u de individuele handleidingen voor elk onderdeel raadplegen.

Waar kunt u meer hulp krijgen?

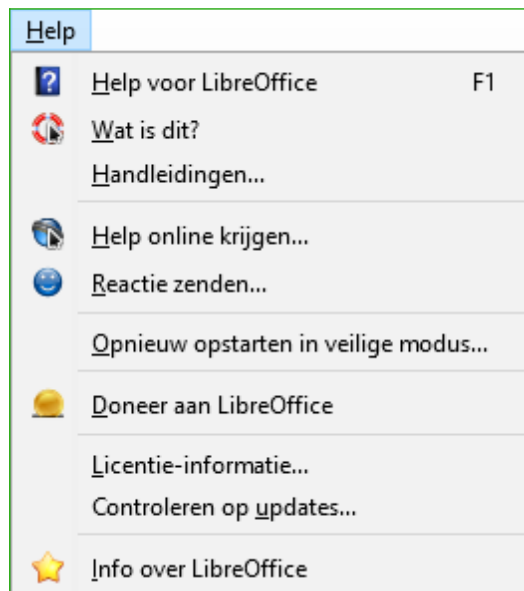
Deze handleiding, de andere LibreOffice handleidingen, het ingebouwde Help-systeem en andere ondersteuning veronderstellen dat de gebruiker weet hoe hij een computer moet gebruiken en dat hij weet hoe hij basisfuncties, zoals opstarten van een programma, openen en opslaan van een programma kent.

Helpsysteem

LibreOffice heeft een uitgebreid helpsysteem aan boord. Dit is de eerstelijns hulp bij het gebruik van LibreOffice. Gebruikers van Windows en Linux kunnen ervoor kiezen om dit online te downloaden en installeren, om te kunnen gebruiken als ze niet verbonden zijn met het internet: de offline Help is standaard geïnstalleerd op Mac OS X.

U kunt het inschakelen door op *F1* te drukken of door **Help voor LibreOffice** te kiezen in het menu **Help**. De helppagina's worden geopend in uw standaardbrowser. Als u de offline help niet op uw computer geïnstalleerd heeft, zal uw standaard browser openen op de helppagina's van de LibreOffice website, als u verbonden bent met het internet.

Het menu **Help** bevat koppelingen naar andere LibreOffice-informatie en ondersteuningsfaciliteiten

Afbeelding 1: Het menu Help

Opmerking

De opties *Handleidingen*, *Help online krijgen*, *Reactie zenden*, *Doneer aan LibreOffice* en *Controleren op updates* zijn alleen beschikbaar als uw computer is verbonden met het internet.

- **Wat is dit?** Voor snelle tips wanneer een werkbalk zichtbaar is, plaatst u de muisaanwijzer op een van de pictogrammen om een klein vakje ("tooltip") te zien met een korte uitleg van de functie van het pictogram. Selecteer **Help > Wat is dit?** voor een meer gedetailleerde uitleg en houd de muisaanwijzer boven het pictogram. Bovendien kunt u kiezen of u *Uitgebreide Help* wilt activeren in **Extra > Opties > LibreOffice > Algemeen**.
- **Handleidingen** opent uw standaardbrowser op de documentatiepagina van de LibreOffice-website <https://documentation.libreoffice.org/nl/documentatie-in-het-nederlands/>. Daar vindt u kopieën van gebruikershandleidingen en andere nuttige informatie.
- **Help online krijgen** opent uw standaardbrowser op het Ask LibreOffice-forum met vragen en antwoorden van de LibreOffice-gemeenschap op <https://ask.libreoffice.org/nl/questions/>.
- **Reactie zenden** opent uw standaardbrowser op de Feedback-pagina van de LibreOffice-website <https://nl.libreoffice.org/ondersteuning/feedback/>. Van daaruit kunt u bugs melden, nieuwe functies voorstellen en communiceren met anderen in de LibreOffice-community.
- **Opnieuw opstarten in veilige modus** hiermee opent u een dialoogvenster waarin u de optie hebt om LibreOffice in de veilige modus opnieuw te starten en de software opnieuw in te stellen naar de standaardinstellingen.
- **Doneer aan LibreOffice** opent uw standaardbrowser op de donatiepagina van de LibreOffice-website https://nl.libreoffice.org/donate/?pk_campaign=hub. Daar kunt u ervoor kiezen om een donatie te doen ter ondersteuning van LibreOffice.
- **Licentie-informatie** over de licenties waaronder LibreOffice beschikbaar wordt gesteld.
- **Controleren op updates** opent een dialoogvenster en controleert de LibreOffice-website op updates van uw versie van de software.
- **Info over LibreOffice** opent een dialoogvenster met informatie over de versie van LibreOffice en het besturingssysteem dat u gebruikt. Deze informatie wordt vaak gevraagd als u de community om hulp of assistentie met de software vraagt.

Gratis online ondersteuning

De LibreOffice-community ontwikkelt niet alleen software, maar biedt ook gratis ondersteuning op vrijwillige basis. Naast de bovenstaande koppelingen in het menu **Help**, zijn er ook andere online community-ondersteuningsopties beschikbaar, zie de onderstaande tabel.

Tabel 1: Gratis ondersteuning voor gebruikers van LibreOffice

Gratis ondersteuning voor LibreOffice	
FAQs	Antwoorden op veelgestelde vragen https://wiki.documentfoundation.org/Faq/nl
Mailinglijsten	Gratis ondersteuning door de gemeenschap wordt verstrekt door een netwerk van ervaren gebruikers https://nl.libreoffice.org/ondersteuning/ondersteuning-door-de-gemeenschap/
Moedertaal ondersteuning	De LibreOffice website in verschillende talen. https://nl.libreoffice.org/gemeenschap/nlc/ Mailinglijsten voor ieders moedertaal https://wiki.documentfoundation.org/Local_Mailing_Lists/nl
Toegankelijkheidsopties	Informatie over beschikbare toegankelijkheidsopties https://nl.libreoffice.org/ondersteuning/accessibility/
OpenOffice forum	Een ander forum dat ondersteuning biedt voor LibreOffice, naast andere opensource-kantoortoepassingen http://forum.openoffice.org/en/forum/ (Alleen in het Engels)

Betalende ondersteuning en opleiding

Ondersteunende diensten kunnen verkregen worden door een contract met een verkoper of een bedrijf dat zich specialiseert in LibreOffice aan te gaan. De informatie over Gecertificeerde Professionele Ondersteuning vindt u op de website van The Document Foundation <https://nl.libreoffice.org/ondersteuning/professionele-ondersteuning/>.

Wat u ziet, kan anders zijn

Afbeeldingen

LibreOffice werkt op verschillende besturingssystemen, zoals Windows, Linux en Mac OS X, die elk verschillende versies hebben en aangepast kunnen worden door de gebruikers (lettertypes, kleuren, thema's, vensterbeheerders). De afbeeldingen in deze handleiding werden van Windows 10 gebruikt, om de uniformiteit te bewaren en kunnen daarom enigszins afwijken van wat u op uw computer ziet.

Ook sommige dialoogvensters kunnen ook verschillen vanwege de instellingen die in LibreOffice zijn geselecteerd. U kunt dialoogvensters gebruiken van het besturingssysteem van uw computer of van LibreOffice. De verschillen hebben voornamelijk betrekking op de dialoogvensters **Openen**, **Opslaan** en **Afdrukken**. Zie de 2^e alinea van de **Opmerking** op pagina **v** van de handleiding als u de dialoogvensters wilt wijzigen, die gebruikt worden.

Pictogrammen

De LibreOffice gemeenschap heeft verschillende sets pictogrammen gemaakt: *Breeze*, *Breeze Dark*, *Colibre*, *Elementary*, *Karasa Jaga*, *Sifr*, *Sifr Dark* en *Tango*. Elke gebruiker kan één van deze naar wens gebruiken. Zo is het dus best mogelijk dat de gebruikte pictogrammen in de schermafbeeldingen niet overeenkomen met degene die de gebruiker verkozen heeft. Omwille van de eenduidigheid werd er in deze handleiding voor gekozen om steeds dezelfde set pictogrammen te gebruiken.

De pictogrammenset is in te stellen bij **Extra > Opties > LibreOffice > Beeld**. In het gedeelte *Gebruikersinterface* kunt u ze kiezen in de keuzelijsten **Pictogramgrootte** en **Pictogramstijl**.

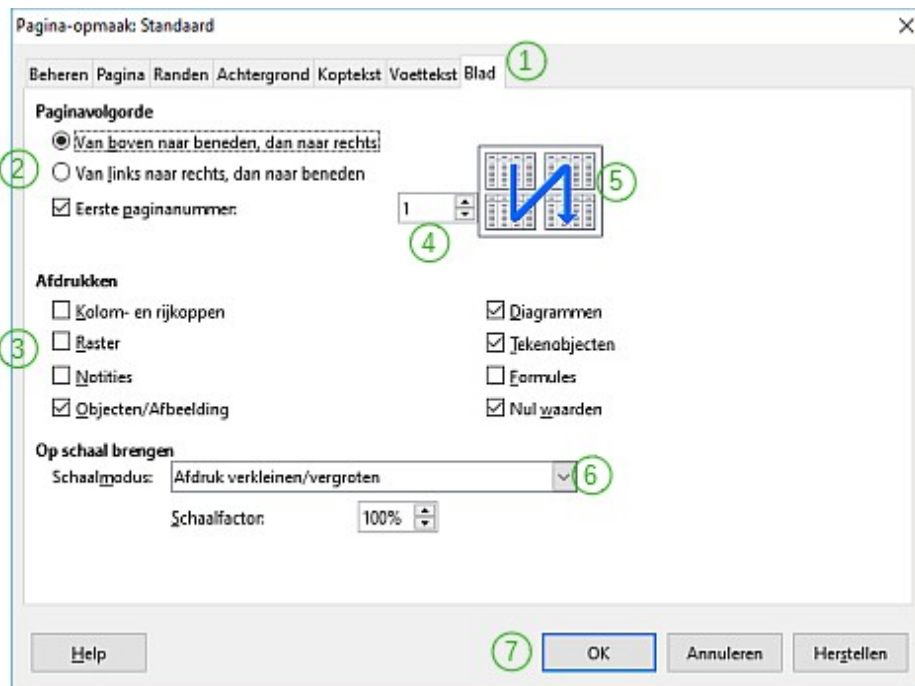
Opmerking

In sommige Linux distributies maakt LibreOffice onderdeel uit van de installatie en bevat misschien niet alle pictogrammensets die hierboven genoemd worden. U kunt andere pictogrammensets echter downloaden van de softwarebank van uw Linux-distributie als u ze wilt gebruiken.

Hoe heet alles?

De in LibreOffice gebruikte termen van de gebruikersinterface (in de delen van het programma dat gebruikers zien en gebruiken, in tegenstelling tot de achter-de-schermen code, die zorgt dat het programma werkt) zijn dezelfde als voor de meeste andere gelijksoortige programma's.

Een dialoogvenster is een speciaal soort venster. Het heeft als doel de gebruiker te informeren, informatie van de gebruiker te vragen of beide. Het biedt besturingselementen waarmee de gebruiker kan specificeren hoe een handeling uitgevoerd moet worden. De technische namen van veel gebruikte besturingselementen worden in [Afbeelding 2](#) getoond. In de meeste gevallen worden deze technische namen niet gebruikt in dit boek, maar is handig om ze te kennen, gezien de Help en andere bronnen van informatie die vaak gebruiken.

- 1 Tabblad (strikt gesproken geen besturingselement)
- 2 Keuzerondjes (er kan er slechts één per keer geselecteerd worden)
- 3 Keuzevak (er kunnen er meer dan één per keer geselecteerd worden)
- 4 Draaiknop (klik op de pijlen naar boven en beneden om het getal, dat in het tekstvak ernaast wordt weergegeven, te wijzigen of typ in het tekstvak)
- 5 Miniatuur of voorbeeld
- 6 Keuzelijst waaruit een item is te selecteren
- 7 Knoppen

Afbeelding 2: Betekenis van de algemene besturingselementen

In de meeste gevallen heeft de gebruiker alleen interactie met het dialoogvenster (en niet met het document zelf), zolang het dialoogvenster open is. Wanneer de gebruiker het dialoogvenster sluit na gebruik (gewoonlijk door op **OK** of op een andere knop te drukken), worden de wijzigingen opgeslagen en het dialoogvenster gesloten en kan hij verder werken aan het document.

Sommige dialoogvensters kunnen open gelaten worden terwijl de gebruiker werkt, zodat hij heen en weer kan wisselen tussen dialoogvenster en document. Een voorbeeld is het dialoogvenster **Zoeken en vervangen**.

Veelgestelde vragen

Wat is de licentie van LibreOffice?

LibreOffice wordt gedistribueerd onder de door Open Source Initiative (OSI) goedgekeurde Mozilla Public License (MPL). Zie <https://nl.libreoffice.org/over-ons/licenses/>.

Mag ik LibreOffice verspreiden? Mag ik het verkopen? Mag ik het gebruiken voor zakelijke doeleinden?

Ja

Op hoeveel computers mag ik het installeren?

Op zoveel u wilt.

Is LibreOffice beschikbaar in mijn taal?

LibreOffice is vertaald (gelokaliseerd) in meer dan 40 talen, zo wordt uw taal waarschijnlijk ondersteund. Bovendien zijn er meer dan 70 spellings-, afbrekings- en synoniemenwoordenboeken voor talen en dialecten beschikbaar, waarvan geen gelokaliseerde programma-interface beschikbaar is. Deze woordenboeken zijn beschikbaar op de website van LibreOffice <https://nl.libreoffice.org/>.

Hoe kan het dat de software gratis is?

LibreOffice wordt ontwikkeld en onderhouden door vrijwilligers en heeft de steun van vele organisaties

Ik schrijf een softwaretoepassing. Mag ik programmacode van LibreOffice gebruiken in mijn programma?

U mag dit binnen de voorwaarden gesteld in de MPL en/of LGPL. Lees de licentie: <https://www.mozilla.org/en-US/MPL/2.0>

Waarom heb ik Java nodig om LibreOffice te gebruiken? Is het geschreven in Java?

LibreOffice is niet geschreven in Java, het is geschreven in C++. Java is één van de talen die gebruikt kunnen worden om de software uit te breiden. De Java JDK/JRE is slechts nodig voor sommige functionaliteiten, waarvan de HSQLDB relationele databasemotor de belangrijkste is.

Java is gratis beschikbaar. Meer informatie en downloadlinks naar de juiste editie voor uw besturingssysteem zijn te vinden op: <https://java.com/en/download/manual.jsp>

Opmerking

Als u LibreOffice-functies wilt gebruiken waarvoor Java vereist is, is het belangrijk dat de juiste 32-bits of 64-bits editie overeenkomt met de geïnstalleerde versie van LibreOffice. Zie de geavanceerde opties in hoofdstuk 2 van deze handleiding. Als u geen Java wilt gebruiken, kunt u nog steeds bijna alle LibreOffice-functies gebruiken.

Hoe kan ik bijdragen aan LibreOffice?

U kunt op vele manieren helpen bij de ontwikkeling en gebruikersondersteuning van LibreOffice en u hoeft geen programmeur te zijn. Als begin kunt u deze webpagina lezen: <http://nl.libreoffice.org/ondersteuning/ondersteuning-door-de-gemeenschap>

Mag ik de PDF van dit boek verspreiden of het afdrucken en verkopen?

Ja, zolang u aan de voorwaarden van één van de licenties voldoet, zoals vermeld in het gedeelte [Auteursrechten](#), vooraan in deze handleiding. U hoeft geen speciale toestemming te vragen. We verzoeken u om een deel van de winst, die u maakt uit de verkoop van boeken, met het project te delen, rekening houdend met al het werk dat we hebben gedaan om ze te produceren.

Doneer aan LibreOffice: <https://nl.libreoffice.org/donate/>.

Wat is nieuw in LibreOffice 6.0?

Hier vindt u de LibreOffice 6.0 Release Notes: <https://wiki.documentfoundation.org/ReleaseNotes/6.0/nl>